



**N<sup>o</sup> 41.**

**Seftdeenä, 12. (24.) Oktober**

**1874.**

Malja par goddu: Mahjas weefis 1 rubl., pafes nauða 60 lap.

**A b d i t a j s.**

**Jaunafahs sinnaß.** Telegraf sinnaß. Cefschemmes sinnaß. No Kibgas: usojinaschona traatereu turre-tajeem. No Lehrpattas: laulfaunnezibas beedribas gadda fapulje. No Rehwales: jaunu flohtu eeraißschana. No Bernawas: padr lab-bibas augschanu un lobpu tirgeem. No Minslas: ugguns-grehtli. No Lublas: ugguns-bjchschana. No Felaterinoslawas: schiddu rekrufschu nemschana.

**Chriemmes sinnaß.** No Bahzijas: kelnes erzbißlafs raksts. No Austrijas: tarra munsteris Numenija. — flifts gads Ungureem. No Anglijas: Edinburgas herzogenei jauns deßs. No Paribjes: Mal Mahona jelloßschana. No Italijas: Ejebra runna. No Madrides: Karlistu sakauti. No Aßias: Kihneefchi dumpineelus apspesfch. No Amerikas: pahre dumpi Argentinä.

Bagastia teefneschu un ftrihweru fapulje. Gaisß un winna straumes. Feeliftumä. Matilde. Stahßis is bñihweß. Graudi un seedi.

**Jaunafahs sinnaß.**

**No Leepajas** raksta turreenas Bahzu awises: 28. Septemberti Durbes draudfes mahzitajs, Dr. Hermann Ehrenfest Katterfelds, fwehtija fawa 50 gadda ammata fwehtkus jeb selta-fwehtkus. Durbes draudfes flohtotaji no rihta apfweizinaja fwehtkus ar dseedaschanu us wairaf balsim; tad Durbes basnijä tilfa noturreta Deewa kalposchana Latweefchu un Bahzu walloda. Wallarä bija fwehtku malite mahzitaja muifchä. No fwehtku dahwanahm peeminneßim: no Grobinas aprinka mahzitajeem — bißbele; no Durbes draudfes preefschneezibas — gresni ratti un no flohtotajeem — selta bilkeris. Berram pahre fcheem fwehtteem plafchalas sinnaß dabuht.

**No Jelgawas** tai 9. (21.) Oktoberti. Rä dßirdams, tad us tarra ministera pawehli fchogadd Kursemmei effoht pehz jauneem tarra-liftumeem jadohd pawiffam 1273 rekrufchi. Bil pawiffam no teem 1853. gaddä dßimmufcheem pee lohsehm bußs jaheet, to zerrejäm uf preefschu pafinnohd. (Latw. aw)

**No Paribjes** tai 7. (19.) Oktoberti. Diwi partijas taggad Franzijä weena oßtrai pretti flahw, prohti republianeefchi jeb tahdi, las republißas waldbibu gribb, un Bonapartisti jeb tahdi, las keisara waldbibu gribb. Starp schim abbaßm partijahm nu irr politikalas jihnißchanahß uu winnahm wiffuwairaf irr peefritteju jeb draugu. To

nu warreja flaidri redjeht pee truhßtoschu tautas-weetneeku iswehlechanas, las tai 6 Oktoberti notiffa: jo waj nu republianeefchi jeb waj Bonapartisti dabbuja balsu wairuma. Tä par prohwi dabbuja Bonapartistu sandidats, Padnas herzogß, 45,000 balsu; Bonapartisti Delifs Angran dabbuja 67,500 balsu, turpretti wianna pretti-sandidats, republianeetis Brasme til 62,000 balsu. Daschäs zittäs weetas republianeefchi wirfrofchu dabbujußchi, daschäs weetas gandrißs nelahdas balßs. Tomehr jourjourim nemmoht tautas-weetneeku iswehlechanana naw wiffai isdowiga preefsch taggadejas Franzijas waldbibas. Wißas Franzufchu awises pagehr, lai Nizzas gubernatoru (prefektu) un pilßschtas preefschneeku no faweem ammateem atjeßfoht, jo tee effoht pee tautas weetneeku iswehlechanas prett waldbibu rißlojußchees.

**No Madrides** tai 7. (19.) Oktoberti. No waldbibas puffes teel sinnohtß, ta Karlissi liftufchi wairaf wirfneefus nepallaußbas deht noßchaut. Don Alfonso bija no dohmajis par Ebro uppi eet, bet taggad tahßas dohmas atmettis. Karlissi usbrukka Berijas pilßschetai, gribbedami to fawä warrä dabuht.

Waldbibas generalis Dabans 14 stundas no weetas marßcheerejis, fafneedfa naßts-laitä Karlistus libßs ar winnu waddoni Lazano lahdä zeemä. Iszeßlahß taußchanahß un lahwahß wairaf stundu. Sawangoti tilfa lahdi 200 Karlistu, kurru starpä 15 wirfneeku atraddahß.

**No Baijones** tai 7. (19.) Oktoberti. Las Baijone buhdams Spaneeßchu konfulis fanehma to Spaneeßchu tuggi Niewe (flattees to sinnu no Madrides), un tad to us Spaniju aißfuhtija. Karlissi, las us minneta fugga atraddahß, tilßchoht lahdä Franzijas pawalßte aiß Loares uppes aißweßti. Ja winni eerahditä weeta nepalittu, tad winni tiks is Franzijas israiditi.

**Telegrafa: sinnaß.**

**No Berlines** tai 10. (22.) Oktoberti. Keisara pawehle leel fafaukt us 17. (29.) Oktoberti walßs-fapulje. Ismelleschanas teefneschi-arr us Paribßi noßuhtiti, las lai Bahzu fuhtna deenestneelus isflaufschana Arjima leeta.

### Cefschsemmes simas.

**No Ribgós.** Kemmerejas teefa usaizina wifus, kas no 1ma Janwara 1875 gadda gribb tur-reht kahdu trakteeri jeb arri kahdu eebraultschanas-weetu waj ehdamu-leetu bohdi, lai usdohd, ne weh-lafi kà libds 25tam Oktoberim, tur tahda buhs ee-taifita, un turflaht lai peeleeft leezibas sihmes, ka naw zaur teefahm tizzis apstrahpehts un naw par-rada neds krobna- neds arri kahdas pilssehtas-no-dohschanas. — La beedriba prett ubbagoschanu fawu kantohri, no 1ma Oktobera fahfoht, pahrzeh-lufe us Marstakku eelu N<sup>o</sup> 14.

**No Lehrpattas.** „Gesti Postimees“ mums fawâ 40tâ nummurâ pasneeds jaulu sinnu, kahdu arri no muhsu apgabbala labprahht fawâ lappâ pas-neegtum, probti to sinnu pahr semlohpibas floblas eetaifschanu. Pahr scho floblu zerram turpmafla-schakas sinnas pasneegt; taggad tillai minnetas sin-nas beidsamohs wahrdus schè ussihmefim: „Kad nu pahr jauneetaifito floblu plaschakas sinnas tiis is-laitas un to warram zerreht, tad gan buhtu jaweh-lahs, ka katre, ihpaschi grunneeku dehli, schinni floblâ pee laifa eestabtohs un til ilgi negaiditu, libds floblâ wairs weetas nebuhs. Tee jo weil-laki tiis drihsal floblâ usnemti, bet tapehz teem newai-jaga ar eestahschanohs kawetees.“ Ka floblas der-rigas, to katriis prabhigs zilweks sinna, tapehz nelait, ka arri mehs us tam fahktu dohmaht, waj mums nederretu tahdas floblas eetaifschit un pahr-dohmaht, kà un tad to eespehtum.

— Tai 30tâ Septemberi Iggauunu laulfaimnee-zibas beedriba turreja fawu gadda sapulzi Wanne-muines beedribas sahle. Libds schim bijuscha preefsch-neeka, redaktora Jannjena, weeta tiffa par preefsch-neeku eewehlehts grunneeks Wert Schmitt, is Kan-nepu draudses. Wakkara bija weefibas, us kurrahm bija fanahlfuschi leels pulks weefu. Daschas itt ee-wehrojamas runnas tappa turretas. Beedribas rakstu weddejs Pelf runnaja pahr walsts dibbinaschana un wehrtibu un runnu beigdamis isfauza muhsu augsta Kunga un Keisara weffelibu. Pehz Pelfa Dr. Weste runnaja pahr Iggauunu laulfaimnee-zibas beedribahm, pee tam noschelodams, ka winnu wehl irr til gaujschi mas un ka pee winnahm tahds mas flaits sinnatnibas mahzitu wihru dallibu nemm. Winsch zerroht, ka turpmafl schinni leeta buhschoht zittadi, misfmasaki schinni beedribâ; jo kà dstrdoht, tad pamahzidamas preefschlassifichanas gribbtoht tur-reht arri G. Rosenplanzera K., kas irr weens no kreetnateem un slawenateem laulfaimneekum Iggauunu semmè un itt fewischi ruhpejotees par semneeku laulfaimnee-zibas usplauschenu. Tahkati runnadams winsch passinnoja, ka effoht nodohmajuschi dibbinahht Iggauunu semlohpibas floblu un kà plahns preefsch-tahs jaw gattaws un tad isfauza augstu laimu beedribai un Iggauunu tautas laulfaimneeku zenteeneem. Sapulzejuschees, no preefa firdi aisgrahbti un zer-

ribas pilni us labbu nahkamibu, laimes wehlescha-nai peebeedrojahs. Tad arri augstu laimu noweh-leja laulfloblahm, bes kurrahm laulfaimneeku zen-teeneem truhsttoht stipra pamatta, un libdschinnigam beedribas preefschneelam Jannjenam u. z. Weefibas wakkaram beidsotees tschetri Kannepu dsee-dataji nobseedaja daschas tohti brangas dseefmas, kas scheem wiffadâ sinna jaukeem swehtkeem wehl jo leelaku lohshumu peefschibra.

**No Nehwales.** Turreenas awises raksta pahr 2 jaunahm floblahm, kas Krehnholmè preefsch fa-briku strahdneeku behrneem eetaifitas un tai 1mâ Dtt. atflahtas. Us floblas atflahschenu bija atbrauzis Iggauunu semmes gubernators. Floblas atflah-schana jeb eeswehtichana bija tahda: kad Deewa luhgschana bija noturreta, tad diwi dseedataju lohri, weens Kreewu wallodâ, ohtrs Iggauunu wallodâ dseedaja „Deews fargi Keisaru.“ Abbas floblas, (weena preefsch puiseneem, ohtra preefsch meitenehm) irr eetaifitas ar diwi kassehm un tur faeet libds kah-deem 500 behrneem. Katram turreenas fabrika strahd-neeka behnam floblâ jaeet no 8ta libds 12tam gad-dam un behrni, kas naw 12 gaddas wezzi, neteel fabrikos pee strahdaschanas peelaihti. Floblas ista-bas irr ruhmigas un gaischas, arri par gaisa-tibri-schenu irr gahdahts. Floblas galbi un bekti irr pehz teem labhakeem mudduteem taifiti. Floblas irr apgahdatas ar labbu gramatu krahjumu un flob-lotaji dabbuhn kreetnas lohnes. Tur arri eetaifhts flimneeku nams, tur kahdeem 250 flimneekum irr ruhmes un kurrâ taggad tillai 12 flimneeku atroh-nahs. Fabriku strahdneeku tur irr libds 6000 dweh-seku. Kad nu no 6000 tillai 12 flimneeku, tad ta irr flaidra leeziba, ka ar weffelibu fabriku strahd-neekum labbi flahjahs.

**No Pernawas** apgabbala teel Lehrpattas Wahzu awischi (N. D. B.) raktrichts pahr labbibas augschenu un tirgeem. Pahr labbibas augschenu runnajohht jafalka, ka rudst un meeschi zaurzauri nemmoht naw flitti auguschi, ar auglibu warr ar meeru buht, grandu un falmi irr labbi; kweeschi (puhri) irr tohti labbi auguschi. Kartupekt, ihpa-schi stipra semmè, stipri puhstohht, un linni irr flitti. Sehklas arri mas linni atmettoht, weetahm til feht-las teefu un pee tam wehl til flittas, ka tahs nah-loschu gaddu ne feht newarrehhs. Pahr tirgeem runnajohht japeeminn, ka zenni, ihpaschi par leellohp-peem, schinni gaddâ tohti mast. Pahr wehrscheem, par kurreem mehdsja 80 libds 120 rubtus malfahht, schogadd malfaja til 50—70 rubtus; par 2- libds 3-gaddu wezzeem wehrseneem malfaja 22 libds 35 rubtus, un wezzas gohwis pirla par 7—10 rubt. Tillai par peenihzhem gohwim malfaja labbu zennu 25, 30, pat 40 rubtus. Semneeki bija behbigi par to, ka winneem til lehti sawi lohpihi bija japahr-dohd; bet lo lai darra, ruddens rentes malfaschana drihs flahht. Bet neween par to, ka winni lehti fa-



wus lohpinus pahrdewufchi, winneem bija jafcheblojabs, bet arri par jahdsibahm. Tur bija raddufchees arri karmantschili (kabbatas-fagli), kas dascham semneezinam to til grubti fadabbuto naudu is kabbatas isfagga. Weenam semneekam 103 rubti tiffa isfagti, ohtram 35 rubti. Tiffai diwus karmantschikus dabbuja rohla. Weenu no teem karmantschikeem fadufmojuschees laudis tiffa nepafitta un ar leelahm publehem polizeja to no kauschu duhrehm atfwabbinaja. Warr gan dohmaht, zil dufmigi laudis bijufchi us karmantschikeem, kas daschu nabbagu semneeku apfaggufchi.

**No Winklas** teel „Birfchas awifei“ ta fannohs: Mufchu pilfsehta wehl newarr atpubstees no tahm bailehm par ugguns-grebleem. No Septempera mehnescha fahloht teel fche eefubhtitas wehstules (grahmatas) bes parafita, kas fannoja pahr mahju aisdedsinafchanu un tur ugguns tiffchoht peelitta. Un ta arri notiffa. Pawiffam effoht 10 ugguns-grehtizaur ugguns peeliffchanu notiffufchi, bet tiffai 2 ugguns-greht leelaku fahdi nodarrija. Lihds fchim polizejai wehl naw isdeweess wainigohs rohla dabbuhht. Rahdas bailes turreenas eedfchwotajus fagrabba, tas irr lehti prohtams.

**No Tublas** teel Kreemu awifei (Golofs) rafstihht par leelu ugguns-grehtu. Trihs reis tur dedsis. Weens no fcheem trihs ugguns-grebleem ihpafchi bijis leels. Ugguns leesma bijufe warrena. Gubernators nofubhtijis pee lahda leela fabrifanta Wafillowa f. pehz ugguns-dfehsejeem. Wafillowa f. jaw fahdus desmit gaddus ar fameem ugguns-dfeh-fchanas rihkeem un ftrahdneekem pee ugguns dfeh-fchanas palihga nahza. Wifsch wiffu-wairaf dfeh-fchanâ eefpehja. Nefenn pilfsehtas pahrwaldibas fapulze tiffa affi pahrfpreesta Wafillowa palihdsiba pee ugguns dfeh-fchanas, ta fa wifsch ar fawu palihdsibu atfahpafs. Taggad winnu luhdsfa, bet wifsch atfazzijahs. Ugguns paliffa arweenu leelafa. Te gubernators pats nogahja pee Wafillowa un ar faweem 600—700 ftrahdneekem un labbeem dfeh-fchanas rihkeem ugguni pahrfpehja, breefmas bija beigtas. Bija nodeggufchi 13 nammi un dauds lab-bibas fadeggufe. Ugguns effoht zehlfufehs zaur ne-usmannibu. Bijufchas weefibas un pee tam lahda bohde atfahjufchi deggofchu fwezzi. Swezze nodeggufe un tad aisdedsinajufe lahdas tur flahbtuhdamas leetas un ta tad bohde fahlfufe degt. Wafillowa laudis no degfchanas arri isglahbuschi feeweefchu flobfteri, tur ugguns bija peemettufehs.

**No Zekaterinoflawas.** Schihs gubernijas Alefandrownas aprinki, tur pehz pehdejahs flaitiffchanas lihds 55,000 fchihdu dshwo, ne-effoht neweens fchihds tai wezzumâ atraddees, tam buhtu pee lohjes wiffchanas jaect. Rekruteereschanas komiteja leel nu fcho leetu ismelleht. Tahdas pafchas gaddu flehpfchanas effoht pamannitas pee fchihdeem arri zittas gubernijas, un tadeht waldfchana dewufe

preeffchraftu, ta prett tahdahm krahpfchanahm jais-turrahs.

— Pahr wihna augfchanu Krimmâ teel fannohs, fa turreenas wihna audfetaji ar fcha gadda auglibu effoht pilnâ meera; winni falla, fa fchogadd wihns tiff labbi audfis, fa ar to zerroht pagahjuscho trihju gaddu fliftu augfchanu islihdsinaht.

### Ahrfemmes fannas.

**No Wahzijas.** Dauds taggad Wahzu awifes rafsta un fpreefch pahr Arnima apzeetinafchanu, bet wairaf, fawas dohmas isfazzidamas, nefa jaunakas fannas pafneegdamas, jo Arnima leetas ismellefchana wehl naw beigta. Zil taggad fannams, tad jafaffa, fa Arnima apzeetinafchana naw wis lahds warras-jeh fpihtes-darbs no Bismarka, bet tiffai wajjadfiga teefas ismellefchana. Ra leelafs, tad Arnims zitta nelo nebuhs nodarrijs, fa lahds walfts papibrus un rafstus paturrejis, fo winnam, no fawa ammata atfahjotees, wajjadseja fawam weetneekam jeh wal-dibai nodohht. Tahfaka ismellefchana parahdihh, ta ihpafchi fahw ar Arnimu, bet eepreefchu pahr to nelo flaidri newarr fannohht.

— Kelnes erzbfklaps, ta jaw fannojam, fawu zeetuma-ftrahpi nofehdejis un walkâ tizzis, taggad islaidis rafstu pee fawa erzbfklappa aprinka pawalst-neekem. Schinni rafsta wifsch wiffupirms isfalla fawu patezibu wiffeem teem, kas winnam pa winna zeetuma laifu fawu drauga prahtu un lihdszeetibu parahdijufchi. Tad fawa rafsta beigâs us teem fwehteem bihbeles wahrdeem: „Dohd keifaram, fas keifaram peederr, un Deemam, fas Deemam peederr“ norahdidams, wifsch atgahdina, lai fahs tohs eewehro. Kelnes awife us fcho atgahdinafchanu peeminn: tad erzbfklaps arri turpmal us fawu wifff keifaram dohd, fas keifaram peederr, tas irr, littumus pehz fawa prahta tulkodams, keifaram pallaufa, tad wifsch warr drihs atfal ar teefahm ftrihde nahht.

**No Aulftrijas.** Rahda Aulftriefchu awife neh-mufehs pahrfpreest tahs Karliftu fannas, kurrâs teel fannohs, fa Karlifti dabbujufchi farra eerohfchus, Kruppa fabrifas taifitus. Tas ne-effoht teefa, ta minneta awife rafsta, jo Kruppa farra-eerohfchu fabrifki (Effenes pilfsehta Pruhfija) tiffai ftrahdajohht us waldbibas pawehli un Wahzu waldbida netad ne-atfahfchoht, ta Wahzija farra-leetas tiffu preeffch Karlisteem taifitas. Fa Karlifti fannas islaidufchi, fa winni dabbujufchi Kruppa leetus farra-eerohfchus, tad waj nu winni tahdus eerohfchus nepafihst jeh waj winni zaur tahdahm fannahm gribbejufchi pafanlei neelus eeteift. Winni warrbuht gan Kruppa eerohf-fcheem lihdsigus dabbujufchi, bet Kruppa nekad. Bittadi tas effoht ar flintehm, jo flintes Karlifti gan buhs dabbufchi, bet flintes, fas Aulftrija taifitas. Ra wiffur, ta arri Aulftrija teel it gaddus tee jo nederrigalee farra-eerohfchi isbrahketi un tad pahrdohhti. Schahdi isbrahketi farra-eerohfchi laifam

bubs fapirkti un Karlisstem aisfubtiti, jo Wihné, lai gan pasleppeni, atrohdašs weena Karlistu-beedriba, kas teem par labdu strahda. Austrijas waldibai nenahktu gruhti, šchišs beedribas riškofchanu pahraudsiht un aiskaweht, lai Austreeschu karracerohtšchi neteel Karlisstem aiswesti. Karlisstem arri isbrahketi karracerohtšchi preekšch winan rasbaineeku darbeem labbi deesgan.

— Rumenijā, kahdā pee Turku rohbeschahm atrohnamā Austrijas pawalstē, wehl nekad tildaudš karru-pulku naw tilfuschī fapulzinati, kà taggad. No 5. (17.) Oktobra fahloht tur tilfchoht noturrehts leels karraspehka maneweris un munsturis. Turku waldiba fahla ar bailigahm azzim us scho karraspehka fapulzeschanohs flattitees, dohmadama, ka Austrijas waldiba nodohmajuse ar Turziju karru fahkt. Leegt arri newarr, ka tahbu fapulzeschanu warr us karru sihmeht, lai gan schim brihscham Austrija us karru nedohmahht nedohma. Abbu waldibu starpā norunnahhts, ka leelais karramunsturis tā isribtojams un noturrams, lai tas us karrazelschanu nesihmetohs jeb newarretu tikt us tam sihmehts.

— Pahr Ungura semmes tirgofchanu un faimneezibu sinnojoht jafakta, ka 1873schais gads preekšch Ungura semmes bijis gruhts gads. Tur ar koleera fehrgu nomirruschi kahdi 200,000 zilweku, kas preekšch Ungura semmes leela flahde, jo tur naw daudš zilweku. Tad tur bija lohpu-mehris, kas gandrihs wiffur leelu leelo flahdi padarrija; bes tam wehl labbiba arri flikti noauguse, ihpaschi kweeschi (puhri) un rubsi, kam ruhse bija peemettusehs. Kad wifšas tahdas nelaimes us reisu weenai semmei usbruhl, tad gan warr dohmahht, kà zaur to teel kaweti faimneezibas un andeles-darbi.

**No Anglijas.** Keisariska augstiba, leelfirstene Marija Aletsandrowno, Edinburgas herzogene irr tai 2trā (14.) Oktoberi starp pulksten 3 un 4 no ribta laimigi dsemdejuse dehlu. Mahte un behrns spirgti weffeli.

— Tai 4tā (16tā) Oktoberi tiffa eeswehtita jauna kattoku uniwersitete Kensingtenā, us kurrū ultrontanu partijas turra leelu zerribu. Geswehtischana patte bija deesgan kluffa. Schim brihscham jaunai uniwersitetei wehl truhstohht labba teesa profesoru, studentu tik effohht 17.

**No Parihses.** Marschals Mak Mahons tai no daudš wirfneeleem pawaddihts, aisbrauza tai 6. (18.) Oktoberi us Kalē pilssehtu, turreenas leelgabalus un fkanstes pahraudsiht. Ar fawu brauzeenu us Broglia pilli Mak Mahons effohht lohti ar meeru. Bernai pilssehtinā, netahktu no Broglia pils, winsch tiffa ar leelu preeku apšweizinahts; winnam par gohdu pilssehtinā bija ustaisiti kahdi 25 gohda wahrti. Franzijas politikas sinnaataji no tam runna, ka herzogs Brogli atkal palikschohht par republikas preekschneeka weetneeka. — Pahr diwi leetahm awises, no Franzijas sinnodamas, daudš raksta, un prohti,

pahr Frantschu karru kuggu „Drenol“ atfaukšchanas no Rohmas un par to rakstu, ko Spanijas subtnis eefneedšis Franzijas waldibai, lai ta neatkajohht pee fawahm rohbeschahm Karlisstem par labdu strahdaht, winnu draugeem fapulzetees un preekšch Karlisstem karracerohtschus apgahdaht. Franzijas waldiba taggad arri stingraki us fawahm rohbeschahm pee Spanijas flattahs.

**No Italijas.** Wezzais Tjehrs, kà jaw sinnohts, taggad zeffo pa Italiju. Isgahjuschā nedetā winsch bija Mailandē. Tee tur dšthwodami Franzuschi Tjehru ar leelu preeku apšweizinaja, Turreenas Franzuschu kolonijas preekschneeks, Gerena k. ar aisgrahbtu balši fawu tauteeschu wahrdā Tjehru usrunnaja, fawā runnā Tjehra eewehrojumas darbus peeminnebam, ko tas Franzijai par labdu strahdajis. Kad Gerens bija beidsis runnahht, tad Tjehrs fahla runnahht. Winsch fawā runnā pahrspreeda Franzijas buhschanu beidsamōs gaddōs. Tad pahr fawas waldibas laiku (Tjehrs bija Franzijas republikas preekschneeks) runnadams, fazzija: „Es gan gribbeju mehreno republikas waldibu eegrunteht, bet to Franzuschi naw gribbejuschi uu manni no ammata nozehla. Dajchi bija, kas man to padohmu dewa, lai neatkajpotees un warrbuht es buhtu wirsrohktu dabjuis, jo es tiffkai ar 7 jeb 8 balsu wairumu tiffu no ammata atzeltš. Es atkajpohs, negribbedams parlamenta spreedumam buht nepaklausigs.“ Tahlak runnadams Tjehrs pahrspreeda arri Napoleona IV. waldibu ur. tad beigās fazzija, ka Ciropas walstibas it nemas ne-effohht pretti, ka Franzija effohht republikas waldiba; winnas tiffkai gribboht, lai Franzija buhtu kahrtiga waldiba, weenalga waj kehina waj republikas waldiba; Franzuscheem wajjagoht mehrenu republiku ar stipru waldischanu. Ja republika stingri newaldihš, tad Franzija nahht jufschana. — No Mailandes Tjehrs nobrauza us Veneziju, tur kahdus rakstus melleht, kas winnam wajjadšigi preekšch kahdas mahzitas grahamatas farakstischanas. No Venezijas teefahm tiffka Tjehrs apšweizinahts un winsch ar tahm ilgi farunnajahs pahr Italijas un Venezijas buhschanu, pee tam fawu drauga prahtu prett Italiju isfazzidams. No Venezijas Tjehrs nodohmajis braukt us Florenziju.

**No wadrides.** No Spanijas waldibas puffes teel sinnohts, ka Karlishti 4 dšelszefka ammata wihrus noschahwuschī. — Pehz jaunatahm sinnaahm bijis kautinsch pee Ampostas, tur Karlishti tiffuschī duhschigi fakauti. Karlishti schinni kautinā pasaudejuschī 2 leelgabalus, kahdi 1000 saldati tiffuschī apfauti un bes tam wehl daudš eewainoti. — Kà no Parihses teel sinnohts, tad tas Spaneeschu kuggis „Niewe“, kas no Antwerpenes pilssehtas karraleetas preekšch Karlisstem weddis, tizzis Sokoas juh-ras liblumā no Franzuschu teefahm zeeti fanemts un Spaneeschu konsulim Baijounnes pilssehtā nobohšis.



**No Afijas.** Kihnas pawalstē Sinanā, kur Muhamedaneeschi dšhwo, iszehlahs dumpis. Dumpineekem par waddoni bij Tasaku, kahds no Muhamedaneescheem. Kihneeschi ar tarra spehlu tur nonahza dumpineekus apspeest un apstiprinatahs pilssehtas uswarrejufchi winni Tasaku lihds ar winna tarra pulku eeslehdja Usuras pilssehta, un winneem arri isbewahs pilssehtas muhrus ar pulweri gaisā isspardibt. Kahdi Muhamedaneeschi (is dumpineekem) bija waj nu sawangoti waj paschi Kihneescheem padeewuschees. Teem nu Kihneeschi sohlija nahwes sohdu attaišt, ja tee zuhlas galku ebdischoht (Muhamedaneescheem aisleegta zuhlas galkas ehšana) un daschas zittas no winnu tizzibas aisleegtas leetas darrischoht. Bet Tasaku un wehl diwi waddoni ar 200 wihreem aisbehta un kahda deewanammā us kalna paslehpā. Kihneeschi winnus te apstahja un nelaida laukā. Ilgu laiku baddu zeetufchi winni padewahs. Tasakum lihds winnas beedreem tilla noziristas galwas. Tasakua nozirista galwa tilla usspraušta us kahdu meetu un pawalstē aplahrt neffata laudim par beedinahjanu, lai prett Kihneeschu waldbibu us dumpi nefazekotees. Sinanas pawalste taggad pilnigi padewusehs Kihneeschu wirswaldibai.

**No Amuras** teel Maslawas awisehm sinnohts pahf selta sababbuschanu. Rā sinnams, tad teel pee Amuras uppes is winnas smiltim selts isflallohts. Isgahjuschā gaddā ihpaschi dauds selta, wairak nekā zitteem gaddeem irr tizzis is smiltim isflallohts. Effohts isflallojuschi 150 puddu jeb 6000 mahrijnas selta.

**No Amerikas.** Pahf to Argentinas republika iszehluschohs dumpi schahdas sinnas atnahlfchas: jaunais republikas preelshneeks Awellaneda wiffu warru saweenojis, tā ka dumpineeki wairs ilgi newarrehš turretees. Wiffu leelakee tarra-pulki irr waldbibai palikufchi ustizzami un ar kahdeem 50,000 saldteem dumpineekus dšenna. Generalis Mitre esfoht aisbehdšis un us Montewideo pilssehtu aisdewees.

### Pagasta teefneschu un fcrihweru sapulze.

(Noturreta tai 28tā Septembei.)

Laita-rakli saweem laffitajeem neretti pasneeds sinnas pahf daschadahm sapulzehm, gan fshlotaju, gan semkohpju-sapulzehm, pee tam isstahstidami, kas schahdas sapulzēs teel darrihš, kahds winnu noluhš un labbums u. t. pr. Sawehz dohmaju pareiš darrijš, ja kahdas sinnas laudis laischu pahf to pagasta wezzato, teefas preelshsehdetaju un fcrihweru-sapulzi, kas sch. g. tai 28tā Septembei Dauguku muischā tilla noturreta.

Kad no dascheem pagasteem draudses teefa bija luhgta, lai eefsch IV. Rihgas draudses-teefas aprinka taptu noturreta wifspahriga sapulze, pee furas lai nemtu dallibu pagasta ammata beedri un teefneschi, — tad muhsu zeen. draudses-teefas leelstungs, barons Kampenhansen, schahdu sapulzi par labbu un wajadšigu atšhdams, islaida aplahrt fubtamu rakstu jeb zirkulehri. Schinni zirkulehri winsch usafinaja pagasta wezzatohs, teefas preelshsehdetajus un

fcrihwerus, lai tai 28tā Septembei Dauguku muischā sapulzetohs us wifspahrigas sapulzēs noturreshanu, jo tahs daschadas prassichanas, ko daschi pagasti (pagastu wezzate un fcrihweri) bija eefneegufchi un furas zirkuleeri bija usšihmetas, tilschoht minnetā sapulzē pahfpreestas. Tā tad tai 28tā Septembei, kas bija, gohds Deewam, jauka un patihkama deena, jaw eepreelshu preelsh nospreestas sapulzeshanahs stundas bija leelata dalka no zeen. ammata beedreem sapulzejuschees Daugukds, ihsta weeta, itt tā isredseta preelsh tahdas sapulzēs: ruhme bija plascha un par wiffu bija us to labbato gahdahts.

Rofazzitā laika arri atbrauja pats zeen. draudses teefas leelstungs un tad wehl kahda pufstundina pagahja, lihds wiffu weefš bija sanahlfufchi. (No zitteem aprinkeem arri bija atnahlfufchi daschi pagasta wezzate, teefas preelshsehdetaji un fcrihweri.)

Buhszef 11tōs zeen. draudses-teefas leelstungs sapulzi noturreht eefahdamš, usrunnaja ar ihfeem wahrdeem sapulzejuschohs, pee tam isstahstidams un peerahdidams, ka tahda sapulze, us furru schodeen effoht sanahlfufchi, effoht par lohti derrigu un wajadšigu eeraugama un to latris warrechoht no tahm prassichanahm ewehroht, kas tiffchoht isflaidrotas un pahfpreestas; jo pahf weenu un to paschu leetu jeb buhschanu weens dohma tā un ohtrš schā un taffchu latra leeta tilla us weenu wihš faprotama, tapehš schinni sapulzē tils pahfpreestis un isflaidrohts, lai wiffu pee latra jautajuma nahktu us weenahm dohmahm un zaur aprunnaschanohs un fapreeshanohs panahktu to labbato un derrigato padohmu preelsh katras isdarrishanas. Sapulzei tappa iswehletti trihs protokolles weddeji. Sapulzēs wahrds: „Keisaristas IV. Rihgas draudses-teefas aprinka pagastu wezzato, teefas preelshsehdetaju un fcrihweru sapulze tai 28tā Septembei 1874.“

Draudses teefas leelstungs, schihš sapulzēs preelshneeks buhdams, sapulzi waddija un tohs schellahst peelistohs jautajumus sapulzei preelsh apspreechanas un atbildeshanas preelshā litta. Schahdi jautajumi nahja preelsh apspreechanas.

#### I. Pagasta wezzato jautajumi:

- 1) Rā wifsweglai no ahrwalstneekem krohna un pagasta nodohshanas eedabbujamas?
- 2) Waj no ahrwalstneekem preelsh kanzelejas darrishanahm un isdohshahanahm kahda masa malsa warr titt pagabreta?
- 3) Rā daschadas teefas- un polizejas-fluddinashanas, patentes un zirkuleeri — walstei kahrtigi isfluddinajami?
- 4) Rā buhtu labbata kahrtiba pee Rihgas bruggu-teefas eenahlfufchahm passes-naudahm panahkama?
- 5) Par schukhtehm preelsh Keis. IV. Rihgas draudses-teefas.
- 6) Par pagasta liffuma daschu punktu neisprashanu, par prohwi § 19. b, un e.
- 7) Zit tahtu drihšt pagasta polizeja muischas-polizejas aprinkē eelahpt?
- 8) Waj pagasta waldischana jeb polizeja drihšt teefas-speegeli bruhleht.
- 9) Kahda warra pagasta preelshneekam, bes pagasta wezzata atkaushanas, pagasta darrishanas.
- 10) Kahda warra pagasta wezzatam par weetneeku-pulka lohjelteem, kad tee sapulzēs nekahrtibu bruhfe?
- 11) Kur irr rohbescha starp pagasta waldischanu un pagasta teefu?
- 12) Waj isprezzeti „seweefchi“ irr pahrrastami waj nē?
- 13) Rā pagasta ruffi kahrtiba par dšimmuscheem un mirruscheem panahkama.
- 14) Par walstis nabbagu dšihwes weetahm un wiffu istehreshanu.

## II. Pagasta teefu jautajumi un eewehrojumi.

- 1) Par kahtigu konturfes isteefafchanu.
- 2) Par kahtigu bahru-behrnu teefas iswefchanu.
- 3) Par kahtigu fuhdibas usnemfchanu pee teefas, par profolofka grahmataf kahtibu un waj buhtu derrigs, profolofka grahmataf weetaf alles eewef?
- 4) Waj ifkatram fpreeduma flaufitajam appeleerejama fihme isdohdama?
- 5) Waj pagasta teefa drihtf bes pagastu wezzafa jeb polijeas finnas kaufdis preelfch teefas fapulzinahf?
- 6) Waj nebuhfu derrigs prohmes iswef, fa pagasta teefu teefnefcheem pee fehdefchanas fawf ammatf kahtigi jawalka.

## III. Pagastu ffrifweru jautajumi un eewehrojumi:

- 1) Par taggadeju „faimes-registara“ farakftifchanu.
- 2) Ra buhtu ahrwalsties dshwes-weetas registars weddams?
- 3) Ra buhtu labbaka kahtiba pee magafines labbibas wehfas nobehrfchanas panahfama?
- 4) Waj jaunais magafines rullis (Verschlag) kam derr?
- 5) Waj newarretu magafines grahmatu eewefchanu no ffehewerteem pahrzelt us puhreem?
- 6) Waj weena fchnohres grahmata wajjadfiga, fur apakfch rakfa fpreeduma jeb nofazzijuma weena reifa pagasta weetneefeeem japaraktiahs, jeb pehz deenas darbeem?
- 7) Par fchufschu grahmataf wefchanu.
- 8) Ra bahra-behrna grahmataf weddama?
- 9) Waj isdarrifchanas grahmataf eeweddumi no pagasta ammata wihreem paraktami jeb ne?
- 10) Ra wifslabbati galwas naudas grahmata weddama?
- 11) Par passes grahmatu wefchanu.
- 12) Par baktu pohfefchanas attestatehm.

Ta nu eewehrojumi bija ar wajzafchanu un aprunnafchanohs zauri nemti un ar fchahdu darbofchanohs, laifs bija pagahjis, fa pulstiens jaw bij 9to stundu aifneefdis walfara. Katras fchirras starpa bija ihfs atpuhfchanahs brihdif. Schifs fapulzes deenas darbus beigdams zeen. draufses teefas leelstungs peeminneja, fa arri us preelfchu warroht fchahdas fapulzes noturreht un wifsch pee tam dallibu nemfchoht. Us tam nu fapulze zeen. leelstungam fawu firfnigu pateizibu isfazzija par to, fa leelstungs wifnas luhgfchanu ispidijis un arri turpmal pee fchahdas fapulzeschanahs buhfchoht polihdseht. Ffrifweri nodseedaja leelstungam augftu laimi un tad wifsi fchifrahf us drihtu fafaredefchanohs un fafatifchanohs.

Joh. Westers,  
Kippenu ffrifweris

## Gaifs un winna ftraumes.

(Sat N 40).

Ja nu finnaht gribbam, no kam tahda gaifa luftefchana jeb fteefchana iszefahs, tad mums wifspapreelfch labbi ja-eewehro un ja-eepafihstiahs ar daschahm zittahm leetahm. Siltums irr ta weeniga leeta, fas zittas wifas leetas no fawas buhfchanas pahrgrohsa. Kad mehfs weenu hwehlofchu nodedfmatu dsefs-gabbalu mehrojama, tad atrohdam, fa tas patf daufd leelaf palizzis, nekaf tad, kad wehl bija aufis. Tapat tas irr ar gaifu. Gaifs zaur filtuma fpehtu teel isfteeft daufd leelaf, bet zaur to tas paleef arri daufd weeglaf, fa to pee ta nofaukteem gaifa-fuggeem redseht warram. Tas tur gaifa-fuggi eewilltais gaifs, zaur filtuma fpehtu paleef leelaf un weglaf un tadeht tas, fa eka zaur uhdeni, zefahf us augfchu un wirfu peld. Ra aufstais gaifs par filto gaifu fmaggals, to ifkatris warr redseht, tad seema iftabas durwis walfka atwerr, tad palaitam filtums jeb flltais gaifs pa appakfchu eelfcha dohdahs. Kad diwi lohgu, weenu prett ohtru walfka taifam, tad falkam: wehifch zauri welk. Tapat wif wifas muhfsemmes lohdes atrohдах tahda wehja wifschana jeb labbati falkoht, gaifa tezzefchana.

Mehs gan dohmajam, fa mums daufd un daschadi wehji, tomehr, kad mehfs wifnas tuwafi apflattam, tad redsam, fa tit diwi grunfts wehji atrohдах. Bet apflattifim papreelfch wehl fahdas zittas leetas, fas mums jo nohtigas finnaht, ja gribbam fawas dohmas tahfatu waddiht.

Kad weenu faufu, bet aufftu glahses (filla) gabbalinu eenefs fllta iftaba, tad tas tuhlin nofwihft un paleef flapfch. No kam tad fchis flapjums us tahf glahses zefahf? To finnam, fa no paschas glahses jaw newarr flapjums zeltees, tadeht fa glahse weena faufa leeta irr un paleef faufa. Glahse weenigi no kam paleef flapja, fa eenefs fllta iftaba, fur flltais iftabas gaifs us aufstas glahses ffridams, paleef par uhdens pilseeneem. To flltais iftabas gaifs, jo wairaf uhdena rohдахf us aufstas glahses. Tapat tas irr arri ar gaifu laufa. To flltais gaifs augfcha, jo wairaf uhdena tam eelfcha, fas pehz par miglu un leetu pahrwefrdamees femmiti flazzina un to augligu darra.

Abbaf leetas tifpat pee wehja-, fa arri bee leetus-zelfchanahs, redsam, fa flltums ween irr tas, fas abkus, wehju un leetu walda. Bet kad nu pehz ta ihstena flltuma awohta mellejam un praffam, tad teefam norahditi us fauli. Saule irr ta weeniga weeta un leeta, no fa wifas zittas leetas un lihds ar tahm arri muhfsemmes lehde zaur mihka Deewa gahdashanu un fpehtu fawu flltumu un wifadu labbumu fmetf un atroh.

Saule tad wifswairaf fawu flltumu weenai leetai dohd, kad ta tai taifni wirfu fpihd, jeb kad ta wifsaugftati pee debbefstahw. To femmes-strehti, fur faule taifni us galwas fpihd, fauz par ekwatoru jeb dallitaju un turreenas eedfchwotajus fauz par ekwatoru eedfchwotajeem. Ekwators teel tur dewehts, fur faule 9. Merzi un 11. Septbr. taifni pahrgalwu eet. No fchifs weetas jeb lihnijs, tifpat us weenu, fa arri us ohtru puffi faules flltuma fpehfs ahtri fuhd, ta fa jaw 70 grahdus no ekwatora us seemeefem, femme pascha waffara til 1 pehdu atufht un 80 grahdus tahfuma ta zauru gaddu paleef fafalluf un ar leddu aplahta. Ekwatora-eedfchwotajeem un teem, fas tuwafi pee ekwatora dshwo, (pee kurreem arri mehfs peefkai-tami) deena ar nakti, 2 reif par gaddu weena garumaf stahw.

Bet nu ekwatora lihnijs gaifu gribbedami eewehroht, apflattifim wifsu papreelfch lahdu fuggi, fas patlabban leela Atlantijas-juhra ekwatora lihnijai tuwojahs. Ruggineefus, fas lihds fchim preezigi un drohfchi fawu zefku braufkufchi, pahrneem leelas isbailes. Wehifch, fas fuggi lihds fchim, fa ar fparneem nefis, paleef arweenu lehnafst fluffaf, lihds kamehr pehdigi tas pawifsam nofuhd. Ruggis paleef us weetas un juhra stahw, fa weens warren besgalligs fpeegelis ar muhfchigu fluffumu apflahf. Saules-stari, taifni us galwas trijdami, filda breefmigi, ta fa lahjas fuggu wirspuffe degg. Ta pa-eet tahdas 14 deenas. Lihdsnemtis uhdens preelfch bruhfefchanas fuggi leela karstuma deht isfchuhft un flahpes fuggineefus breefmigi nogurdina. Saule laifchahf us letju un walfkara-fahrtums jo fpohfchs, fa zittahm deenahm. Lihds ar faules noreetefchanu fuggineefi eerauga rihta-puffe lahdu tumfchumu zefamees un fluffa wehfmina fahf zeltees. Ruggis fahf jaw drufzin fchuhpotees, bet us preelfchu wehl netury neteef. Te usreis breefmigs weefuls fcreen un leetus ftraumehm femme gahfchahs. Behrtoms ruhj un fibbens mett; jaw fuggineefem wifsa zerriba us izglahfchanohs fuhd. — Te atfal usreis iehnaif fluffums juhra walda un nabaga fuggineefus ar breefmigu karstumu dedfina.

Wehtra pehz wehtras un fluffums pehz fluffuma, weens ar ohtru mihdamees, fawu darbu ftrahda, lihds kamehr fuggis no ekwatora lihnijs ahra tizzis fahf atfal fawu zefku preezigi us preelfchu brauft. Nefkai-tami fuggi irr fchaf breefmu weeta fawu ahtru gallu attadufchi, tadeht



gan katriš Deewu atsihdams fuggineels, scho polstigu jekku laimigi zauri tizzis, fawas rohlas us augfchu razeldams, to Wißuwarrentajo debbes un semmes waliditaju teiz un flawe par wianna schelastibu un palihdribu.

Kahdâ pasazzinâ laffam par weenu seeweeti, kas kahdâ allâ sehdoht un gaisu (laifu) bruhwejoht. Tad nu gan riktigati warram fazzibt, ka schinni weeta (ekwatora-libnija) tas noteel. No schihs weetas isjekfahs tahs daschadas gaisa grohsfibaš, kas wißu semmes-lohdi pahrnemm. Saule, ekwatora-libnija, ta jaw peeminnehts, 2 reis par gaddu taifni us galwas spihbedama un nelad til fahf no tahs libnijas neaisseedama, ka wiannas fltuma starri semmi neaisfneegtu, turreenes gaisu padarra jo fltu. Gaisš tahdâ wiße jo karstš buhdams, paleef arri jo weegls un arween us augfchu lahpdams, pehdigi fahf, ka kahda straume tezejht. Zaur to paschu stipru faules fltuma spehtu arri iskahpi no Atlantijas un leelas kluffas-juhras (pahf kurrahm ekwatora-libnija pahri steepjahs) weens neaprehkina-jams ubdena wairums, kas tur augfchâ, ar to schlihtst (weeglo) gaisu fawenojees, arweenu us augfchu kahpi. Bet jo augstati schis schlihtstums kahp, jo wairat tas atdfeest un tadeht pehdigi par miglu, leetus pilseeneem palidams attal atpaffat us semmi dehdahs. Zaur tahdu ahtru gaisa pahfwehrtischanoht tad nu ekwatora-libnija isjekfahs tahds gaisš (laifs), kahdu nupat pee augfchâ minneta fugga Atlantijas-juhrâ redsejam.

(Uß preefschu wehl.)

### Lauksaimneezibas leetu isstahde Dohbelê.

Schahdas gohda-algas tikla par isstahditahm leetahm isdallitas:

Pirno gohda-algu dabbuta: Grünbergs is Sihvelsmuischas par waffaras tweescheem; Sinenis is Wezsahtes par rudseem; Schulz par maifu (preefsch lohpu-barribas); Brenner is Dohbeles par ahbokeem; Pefschte is Dohbeles par graupeem, kartupeftu milteem; Greeta Burlewitsch is Dohbeles par willu un willas dšju; kallejs Sasburg is Baustas par arfleem; Blumberg is Selgawas par luttamu maschini.

Ahtru gohda-algu dabbuta: Dr. Hanke is Birohles par rudseem, par teggefeem, trinnameem afmeneem; Daujata mahjas-faimneels par rudseem; barons v. Kloppeemann is Wirku-muischas par meescheem; semlohyis Waebers is Auru muischas par kartupefteem; meschalungs Tufch is Blihdesh par sehflas lohseem; v. Loewenthal is Apguldes par ahbokeem, pukteh; S. Nikolaj is Selgawas par parketa-grihdahm; tad arri ohtra gohda-alga tikla nospreesta par willas isstrahdajumeem is Schles.

Trefcho gohda-algu dabbuta: v. Loewenthal is Apguldes par ausham; Meschaplugga mahjas-faimneels par meescheem; Zihruka mahjas-faimneels par tweescheem; barons v. Nettelhorst is Slaguhnes par Florentinas sirneem; barons v. Kloppeemann is Wirku muischas par balteem, dsel-taneem sirneem, par bumbereem; swannitajs Weifarts par rahzeneem; N. Thomson is Mihgas par fabritateem, par kartupefteem; Pefschte is Dohbeles par kartupefteem; Deggaina mahjas-faimneels par rahzeneem; J. Dawidowstij is Dohbeles par lanarijas-putnu sehflahm; Gaethgens is Naudites par rudju wahrpahm, par semmes-maltu; meschakungs Tufch is Blihdesh par 8-9 gaddigeem kohflahdeem; barons v. Franke is Bredneeleem par wallreelsteem; König' fundse is Auglihwes par pukku-kahpsteem; mahjitajs Bielensteins is Dohbeles par Sawojas kahpsteem; barons v. Haaren is Memelmuischas par schwabem; Janne Bihlads is Auglihwes par falmu-zeppurehm; tad kahda feewa par linnu audumeem.

(Uß preefschu beigums.)

### Sihki notifikumi is Mihgas.

Tai masâ Kehninu eelâ Biesemanna nammâ dšhwodama neprezejusehs Elisabeth Schent pasannoja polizejai, ka wianna tikfufe afsagta. Is lahbas lahrites, to wianna sawâ pagultê turrejuse, effoht wiinnai isfagti daschadi naudas papihri un prohti: 3 walstsparradu-isleeneschanas kommissijas biketes, kas 5 procentes nefs un katra 500 rubf. wehrtu; 1 bankbikete no 100 rubf., Mihgas krahschanas lahdes-papihri (sparkafes scheines) no 290 rubf. un 83 rubf. papihra naudas un fltas naudas 50 kap., ta ka wißa flahde bija lihds 1973 rubf. un 50 kap. Dohma us Elisabethes Schenkla deenasta laudim. Polizejai isdewahs tohs sagtus safert, kas Elisabeth Schent kundsi bija afsaggusch. Peefertee sahdsibu neledsa un wißi naudas papihri un flaidra nauda irr atpaffat atdabbuta.

Tai 2tra Oktoberi ta pee Binku muischas peederriga 65 gaddus wezza Edde Senne, par laipu eedama eekritta uppê un noslihta. Kad noslihtufe seewina bija no teefas ahrtes aplattita, tad wianna tikla nodohyta wiannas raddeem preefsch paglabafchanas.

Tai 6ta Okt. pulstien Snds waffara kahds nepasihstams laiwes-brauzejs eekritta fluhfchu turwumâ Daugawâ un noslihta. Tai gan flihloni drihs is uhdena iswilka, tad tomehr wiannu nespehja atdšhwinaht. Polizeja ismelle, no kurreenas flihlonis effoht.

### Milfu wehšis.

Enosimâ, kahda juhrmallas pilsehtâ Japanê, atradduschu warreni leelu wehši. Wianna preefschahjas (schlehres) bija til leelas, ka tahs warreja atwehrt jeb atplattihst 10 pehdu platti. Scho milfu wehši atfuhrtischohht us Berlini.

Mannâ bilfchu un grahmata-druffatawâ Mihgâ pee Behtera basnijas irr dabbutama

### Widseemes

wezza un jauno

### Laiku-grahmata us 1875to gaddu,

ar 7 bildehm puschkota un faturra 96 lappa pusses lihds ar peelikumu pahf dšhwibas apdrohschinaschanu, kurram irr 16 lappa pusses. Matfa ne-eseetas 5 rubf. par fintu, eeseetas 10 kap. gabbalâ, ar baltahm lappahm un wahfu 15 kap. gabbalâ. Ernst Plates.

### Atgahdinofchana.

Tee lungi, kas par faweem effemplareem „Mahjas weefa“ wehl naw aismahfajusch, teel luhgti to drihsimâ isdarriht. Ernst Plates.

### Mihgas Latweeschu beedriba.

Swehtdeen, 13. Oktoberi buhs

### weefigs waffars

ar danzofchanu.

Biketes, prett beedru-fahrtu usrahdischanu, fungeem par 40 kap., kundseh m par 25 un lauzineekeem par 75 kap. irr swehtdeen, beedribas-nammâ no pulstien 8. waffara, pee lafes dabbutamas.

Programmas tiks bes naudas isdallitas.

Cesahkums pulst. 9., beigums pulst. 3. nakti.

Kahrtibas komisija.

### Atbilde.

L. R.—G. Juhfu rakstus newarram leetâ likt, tapeh, luhfsami peefuhrtat kahdu, kas tohs lai fanemm. Ja turpmal kahds flahsius griibat farastihst, tad necallsteet til garrus, jo garru flahsi gruhst atroho apgahdatajus.

R. Mts.—Pazeefchatees luhfsami, wajadstigas sirnas drihs peefuhrtim. Hebatzija.

Lihds 11. Okt. amahlfusch 3046 fuggi un aishgahfusch 2967 fuggi.

Atbildedams redaktehrs Ernst Plates.

Iludina fchana s.

Zirgus.

Ka jau agral, ta arri fchogadd tiks tai 21. Oltoberi, Lehdurgus basnijas draudse, Inzeem muischa, Brasla krebgu tirgus notirehtis.

Araschu mahjitaja pagasta waldischana, Zehsu kreise, usazina wissus tohs, kas zaur pahrrakstischanu 1872, 1873, un 1874. gadda schinni pagasta enachlufchi, wisswehlakt libsi 10. Nowemberi fch. g. pee liffumigas strahpes, famu tehwa frustamu wahrow, ta arri sawas familijas pawairofchanu un pamasinaschanu, tas irr, ar dsmfchanas un nahwes fihmehm pee fchihse pagastawaldischanas usdohi.

Kad tai 25. Nowemberi pullsten 9 no rihsta Zehsis I lantonam lohsku willschana eesahftees, tad semifschki appalscha ar wahrow minnetus, lohsees fahwedamus, pee watschu atbidelshanas usazina eepreesch ne-istruhtofschus tai 23. Nowemberi pee pagasta wezzala fanahli.

Muischu un pagasta polezijas teel lubgtas, to augfcheju, furru widdos fcha pagasta lohjetli us-turrah, laipnigi sinnamu darriht.

Sajaulschanas rullos sewesti un pee lohsku willschanas jonahli.

- 1) Kadel Pehter Janowitsch. 2) Jakob Kantor. 3) Pehter Dahna dehts Abhol. 4) Dahw Saloba. Abhol. 5) Mahrz Stihpneet. 6) Pehter Blumberg. 7) Mahrz Kekkis. 8) Dahw Wihgand. 9) Andsch Dsenis. 10) Andrej Junga. 11) Kadel Pehle. 12) Kadel Weister. 13) Pehter Kariton. 14) Jakob Baltin.

Arasch mahjitaja pagasta waldischanu tai 14. Oltober 1874.

Kad ta Zehsu kreises farra-komissija irr preesch pirma lantona Zehsu kreises, to farra-wihru lohsefchanu us 25. Nowember 1874 noipredufe, tad teel sinnam darrihts: la teem fche ar wahrdem minnetem, ta: Sahn Wikumjohn, Dahwe Thomjohn, Mahrz Lohje, Pehter Widting, Dahwe Krautlis, Pehter Bramberg, Sahn Klepper, Sahn Elster, Aleksander Kreers, Andrej Wehrneel, un Juree Aulstain, turri peederi pee tags eelsh Zehsu kreises un Zehsu basnij. draudse buhdamas Kalnamuischas, Meijermuischas un Blussenmuischas pagasta, jaw tanni 23. Nowember 1874 preesch pufdeenas pullsten 10:00 pee pagasta wezzala eelsh Dhlupmahjas aprehinaschanahs deht jasanahli.

Meijermuischas pagasta waldischanu tanni 5ta Oltober 1874.

Pirma

Kreewu dshwibas apdrohschinaschanas-beedriba

apdrohschina kapitalus no 500-10,000 rubl., mirschanas lasse 100-1,000

Wahros: Kreewu beedriba preesch kapitalu- un rentu-apdrohschinaschanas, dibbinata

1835. gadda,

pamatta-kapitalis 1,000,000 rubl., preehmiju-reserwes-kapitalis 2,336,060 rubl.

Klahtalas sinnas, tihtab ar ralsu ta, arri ar wahrdem, pasnees wirsagentura preesch Latwias (Kursjemmes un Widsjemmes),

Ernst Plates,

drullatawas ihpashneeks Rihga pee Pehtera bas.

General-fapulze

Zehsu Latw. dseedafchanas beedribas tai 27. Oltbr. pullsten 3 pehz pufdeenas Zehsu draudses-flohl.

Deenas fahrtiba:

- 1) Statutu parafschichana
2) Redkinumu nobohschana no dijufcheem dseedafchanas fwehtkem.
3) Rewidentu iswehleschana.
4) Gadda malfas nolihdsinaschana.

Preesch neeziba.

Jaanas meitas no semmehm un is Rihgas warr par mehdru malfu fshoberefchanu eemahjitees leela Fuhmannu-eela N 9. Turpawinnas atroh arri toli un mahjas-weetu.

Ko jeniures atwehlehts. Rihga, 11. Oltober 1874.

Weenas leelas, no ftegeleem muhretas labbas wehju- un dampf-sudmallas ar dshwojamu ehlu un ehrbergi, irr Salbus-meesta (Frauenburg) eelsh Kursjemmes gubernas pahrdobamas. Sudmallahm irr 5 makami gangi ar diwi Franzuschu, diwi Rheinlanderu un weenu sandstein-almineem, weenu grupju-gangi un weenu bihdelu-gangi ar zilinderu un weenu pehz jaunatas wihses toifitu labbibas tihrijuma maschini. Spaheru welbohmis irr no dshlu un welbohma lehgeris irr no missina, tapat arri wissi dsennolki (Getriebe) no dshlu. Zelgawas-Mofschaitu dselsh-jelsh irr 5 jubdas klah-tumä, tadeht miltu- un grupju-kupfcheem tilpat Rihga ta Leepaja drihsunä fashneefama. Pahrdobdama malfu irr 12,000 rublus. Pirzeji klah-tatas sinnas warr dabbuht pee A. Sellmann Leepaja, ta arri pee Z. Sellmann Salbu (Frauenburg.)

Weena mahja

irr pahrdobdama Lohrenska na ar labbahm eenemfchanahm un sem labdem nolihgumeem. Klah-tatas sinnas dabbujamas Kusnezowa bohde prett Lohrenska na kappeem.

Jaanas nams Pehterburgas Abr-Rihga Lohfchu eela N 17 teel pahrdobhts. Klah-tatas sinnas turpat no pullsten 1 libsi 3 pehz pufdeenas.

Weens grunts-gabbals,

40 puhraweetas leels, ar dshwojamu ehlu irr pahrdobdams Sallas muischa. Klah-tatas sinnas Mafkawas Abr-Rihga, Kalleju-eela N 57, 1 treppi augsti.

Wissina besmeri

no ilweena leeluma! ar augusta krobna waldischanas un Rihgas rahtes fihmehm apstempelati, tamdeht preesch andeles darboschanahm un fatmeezibahm derrigi, ta arrihsan tee mafse lohtes besmeri irr pilna kradjuma un teel pahrdobht - tas pirzeja wahros latram besmeram par walti wirsu usfiste un arrihsan latram besmera pirzejam weena pee Ernst Plates fanga drikketa preesch 1875. gadda geltiga Widsjemmes laifa-grahmata pac walti klah dahrinata eelsh tags

wissu-wezzakas un gruntigas



J. Redlich

Englischu magasibnes, Rihga.

Dubbult asfalteeretu

junta-pappi,

no lohti teizama labbuma, pahrdobht lehti

P. Goerke un Kiefewetter,

Zublu-eela N 28, Benfeldta namma.

Walmeerä pee pullsten-taifitaja Peterson warr wissadas fortes labbatu pullstenu ta aneru ta arri zilinderu ar un des dubbult lasfelehm par to wehl libsi fchim nebijufchu wiss lehtato zenu dabbuht wirli.

Ko polizejas atwehlehts. Drifkehts pee dshlu- un grahmata-drikketa ja Ernst Plates, Rihga, pee Pehtera bas.

Zehsu pilssehtä.

Zaur fcho darram sinnamu, ta effam Zehsis eetaifufschki weenu leelu innu- un linnu sehlu-andeli un apfoblam to wissaugstalo Rihgas zenu malfah, pahrdewejus usazinadami, lai muss apmelle Z. Bernewiga mahja Zehsis. Zehsis tai 1ma Oltoberi 1874.

Brahli Krüger,

pirmas gilbes laufmanni no Rihgas.

Zehsis.

Krohseneekem darru sinnamu, ta atkal eimu dabbuhts tohs daufstahrt prassitohs zigarus, papirofus un tabdalu, un pahrdohdu tohs par lehtato tirgu.

Pee jaunata brasla B. Peterson.

Klubbas mahja us tirgus stubra.

Schaujamu rihku fataischana

(istlahpischana) teel pretti nemta Zelgawas Abr-Rihga, wihna bohde pee „Melna Gaita.“

Is Rishni-Nomgorodes dabbuju ihpashki dabbas-melnus (nepehwoetas) Krimmas aitu ahdas (schafschalen) preesch fasholeem un krahgeem 250, 300 un 325 lap. gabbala, ta arri ihpashki ohgiu-melnas smutli kruhsetas barantin-ahdas preesch krahgeem un zeppurehm 275, 300 un 330 lap. gabbala.

P. Perchendorff,

Kalku- un Schtubnu-eela stubri N 13.

Willum Wettericha

aptekeru-prezzu- un pehrwju-bohde, leela Wintz-eela N 2 pee Pehtera basnijas, peedahwa patentes wiski, fahbaku-fuehri, tinti buttelas, Sweedru- un eelsh-semmes spitschkas lastos par fashbriku zennahm.

Eduard Zietemann un beedris Rihga.

Paff-kambaris un pehrwju bohde,

Pehterburgas Abr-Rihga, Kalku-eela N 15, pahrdobht eelsh leelahm un mahjam dalkahm foshenilli, foshenilli-salmi, annilin eelsh pulwe-reem un fischlistu, ta arri wissas pehrwes par wisslehtato zenu.

Weena mahja

ar 4 istabahm, ar stalli, wahgufi un pagrabbu irr isihrejama Pehtr. Abr-Rihga, Lohfchu-eela N 14 par 160 rubl. Klah-tatas sinnas turpat pee mahjas fainneela.

Labda rupja, pluzinata un fahbunfahba maife irr dabbujama Jaanas eelas un Stabbu eelas stubri N 40, Rastawas Abr-Rihga

E. Busch.

Zai nakti no 8. us 9. Oltoberi irr us Pehterb. fshoffejas starf Schaggar- un Grikka-krohgu pasudbis ar wisseem wahgeem weens dselens siras ar laulu peeri, palfatas-fahjas appalsh lohzeleem baltas, 7 gaddus wezs, wehribä 100 rubl. Wahgi bija nepehweiti, us lohta affim, furds atraddahs pastalu-ahdas, weens mantelis un weeni appalsh-fwahreli. Kad par fcho sirgu flaidratas sinnas warretu doht, dabbuhts 10 rubl. pateizibas algas pee Stalbesmuischas Rihschu fainneela

Indrif Wangul.

Ko jeniures atwehlehts. Rihga, 11. Oltober 1874. Ko polizejas atwehlehts. Drifkehts pee dshlu- un grahmata-drikketa ja Ernst Plates, Rihga, pee Pehtera bas.



Matilde.

(Stahstis is dshwes, pehz Dirzmannä.)

(Statt Nr 39.)

Schkirshanahs briedim peenahloht mehs sehdejam labbu laiku dimi ween winnas istabä, pamihschus weens un ohtrs spehledami, kamehr beidsot itt lä no kahdahm sinnamahm bailehm dshhta, winna jo fir-nigati un pawiffam zittabä balsi lä zittahrt man lubdja, lai wehl reis pa waffaras-swehtkeem winnu apmellejot. Kad es winnai usspeedohs, lai man fakta, waj winnai kahdas sinnamas breefmas gaidamas, un kadeht winna ta baitojahs, tad winna sfummigi tä atbildeja:

„Taggad gan wehl newarru ne lo flaidri par to fazzibt; bet es sinnu, ka mannam tehnam irr las prahtä, las manni lohti nemeerigu darrä. Winsch fateekahs labprahnt un dauds ar kahdu wihru, las man pawiffam pretti. Winni seh dauts reis weffelahm stundahm kohpä, kur lä rahdahs tee lo swarrigu un fleppenu sawä starpä spreesch. Täpat arri winsch nu pat diwas swehtdeenäs no weetas weens pats kur isbrauza, un kad es winnam praffiju waj, winsch us pilsehtu brauks, tad nelo flaidri par to man nesazzija. Winsch tikkai pasmejhahs un atbildeja: „Tu jau gan to saprohti; tas jau noteek til tewis deht.“ Al — es bishstohs, winsch grihb manni apprezzinahnt! Winsch buhs kahdu jaunu semneeku atraddis, kurra mantiba irr mannai lihdsiga, un nu winsch dohma, ka tahds man itt labbi derr. Es sinnu gan tihri labbi, ka behrneem peenahlahs saweem wezzateem pallausiht, bet — Deews lai peedohd mannus grehkus, ja tas irr grehks.“

Es gan nopuhlejohs winnu eepreezinahnt, bet deemschehl man tas wis ne-isdewahs, un mehs schkirhramees schoreis ar grubtatahm firdim. Schi bija pirma reisa, kur winna pee schkirshanahs raudaja un ar affarahm manni lubdja, lai pa waffaras-swehtkeem „no Deewa puffes“ atnahloht.

Schee waffaras-swehtki nebija Gerbera mahjä nefahdi preeka swehtki. Matilde drihs peedshwoja, no kam ta jau preekschloikus til lohti baitijahs. Kahdä deenä tehws winnai pastahstija to preeka sinnu, — tä winsch dohmaja — ka winna drihs buhschoht bruhte. Winsch effoht preeksch winnas labbu wihru atraddis, tepat kaiminds kahda semneeka weenigo dehlu, las gandrihs tilpat baggats effoht, lä winsch (Gerbers) pats. Wis jau effoht notaisihts; bet winnam ta wezza dshwoschanas mahja ne-effoht patilluse, tapehz winsch pee notaisichanas peesauzis, ka pirms sawu meitu nedohschohht, lihds jauna, leela un smukka mahja nebuschoht gattawa. Tuhlit pehz swehtkeem sahkschoht wezzo mahju nopleshst un us paschu weetu jaunu buhweht, tä ta ta jau buhtu us plauschanas swehtkeem gattawa, kur pee weenas reises arri kahjas tilfchoht noturre-

tas. Dhträ swehtku deenä buhschoht wezzais ar dehlu us „bruhtes luhkoschanu“ atbraukt.

„Ro juhs dohmajat,“ tä Gerbers pirmä swehtku deenä pehz puffsdeenäs, kad saime jau no istabas bija isgahjuse, Matildei klahnt buhdamai, manni usrunnaja, „ta flukke palikka babla lä drebbe, kad winnai fazziju, ka ta drihs paliks par bruhti. Winna fahla trihzeht un drebbeht, itt lä drudstis to frattitu, un nokritta pee mannam kahjahm us grihdu, galwu pee manneem zekkeem peesleedama. Pehz tam winna aplampa mannus zekus ar abbahm rohkahm un eefahla raudohht, tä raudahnt, ka winnu til weenu weenigu reisu esmu redsejis raudam, tad kad winnas mahte mirra. Nu deen! es nobihjohs, tizzedams, ka tai kahda nelabba flimmiba peepeschi usbruktuse. Bet ne ka! Ta til bija stuhrgalwiba, spihtheschana un nepaklausiba. Winna man flaidri un ihji isteiza, ka winna newarroht to wihru prezzeht, lo es, winnas tehws, ar sawu padohmu preeksch winnas effoht isredsejis. Waj saprohtat?“

Schai briedi man nebuht nebija weeglat ap firdi, lä Matildei, kas babla lä lihks stahweja, ar trihzedamahm rohkahm pee manna krehsla lehnes turredamahs.

„Runnajeet ween drohschi un flaidri,“ Gerbers fazzija. „Es sinnu, ka winna jums ustizzahs.“

Draudfiga fatikshanahs ar Matildei nebija wis mihlestiba, bet tikkai tihra draudfiba, las sinnam wehlat warreja wehl par mihlestibu pahrwehrstees un bij gandrihs jau schinni paschä briedi tahda. Ka is mihlestibas Matildes prettoschanahs warretu buht zehlfeshs, tas lepnam semneekam ne pawiffam prahtä nenahza, jo winsch nedohmahnt nedohmaja, ka tahds jaunelis, lä es, warretu cedrohschinatees, us baggata Gerbera meitu sawas azzis greest.

Kadeht Matilde sawam tehnam leedschhs klausiht, to nespehju, winnai klahnt effoht, isteikt, jo pee tam warreja isjeltees garras un plaschas isskaidroschanas, las tomehr stuhrgalwigo semneeku nespehtu pahrllezinahnt. Es dohmaju wis labbaki darrijis, kad pa preekschu nogaidu isdewigu laiku, un tapehz fazziju:

„Matilde buhs no tahdas swarrigas negaiditas sinnas tikkuse pahrschteigta, jo winna ne pawiffam us tam nebija wehl fataisijusehs.“

„Neeki!“ tä Gerbers issauza. „Behrneem waijaga tatra azzu-mirkti wezzateem pallausiht, lo tee no winneem praffa.“

„Tur klahnt winna jau arri wehl gluschi jauna,“ es teizu.

„Winnai buhs jaunai prezzetees, lai zaur to wiffi reb, zil karsti us baggata Gerbera meitas, irr gaidijuschi. Kad es Matildei wehl ilgati pee sewis paturetu, tad kaudis warretu drihs fahnt dohmahnt, ka manna baggatiba til tablu nesneeds, ka eespehtu sawu meitu, lä peenahlahs, iswadidht.“

Nu laujat tatschu Matildei wehl kahdu laiku ar jahdam dohmam apradinatees.

„Neeki, wiffas meitas gribb prezzetees, un jo jaunatas jo wairaf. Winnahm newaijaga nemaf ar prezzeschanas dohmahm pa preekschu apradinatees. Kas prezzeschanahts ihsti irr, winnas teescham nersinn un newarr sinnahht. Tadeht arri tiffai wezzateem waijaga behrnus apprezzaht. Tee jau dand irr pahrbaidijufchi un sinn jo labbat par behrnu laimi un labflahschanohs gabdaht. Tiffai pilsehtu meitas, pawiffam pee prezzeschanahts, irr wezzateem nellaufigas. Pee mums semneefem, paldees Deewam! pawiffam zittadi un labbafi, jo semneeku meitas — un firstu meitas, la man tas tizzis stahstihhts, — nemm paklausigi to wihru, to wezzati tai ismeklejujufchi. Matilde irr arri semneeka, baggata semneeka meita, tapehz tai jaklausa un ta arri klaufibb.“

„Leht! mihto teht —!“ Matilde luhdja.

„Waj tu sinni,“ tehws fazzija, tai runnahht ne laudams, „waj tu sinni, la tas nahzis, la taws tehws par baggatu wihru palizzis? Waj tu sinni, kas bibbelé stahw? „Wezzatu swehtiba ustaisa behrneem nammus, bet wezzatu lahsti tohs nopohsta!“ Wehs, tawa mahte un es, nebiam weens ohtru ne pawiffam redsejufchi, kad muhsu wezzakee bija norunnajuufchi, la mums waijadseja lohpa dohtees. Wehs paklausijam, la labbeem behrneem peellahjabs, un winni dewa mums sawu swehtibu. Schi swehtiba irr muhs baggatus padarrijuse.“

„Tomehr pee wiffas baggatibas mahte nejuttahs wis laimiga,“ ta Matilde eedrohschinajabs starpâ runnahht.

Es nobihjohs par winnas drohschibu. Gerbers uslehza no sawa sehdelka, itt la winnam zaur scheem wahrdeem schaujams pulweris buhtu peeliktis. Winsch sakebra ar abbahm rohlahm kahdu tur pat winna preekscha stahwofchu krehflu un to us augfchu zehlis, sweeda ar kahdu warru semme, la tas gabbalu gabbalôs fahschibda.

„Stuffi,“ winsch fazzija un winna azzis swehroja no dufmahm, „ne-atgahdini man to! Winna to ta fazzija, bet waj winna nebija ta baggatafa seewa wiffa schai apgabbala, un waj winna newarreja dabbuht, to til ween wehlejahs. Es dohmaju, la schee wahrdi, kas man arweenu no winnas bija jadsird, buhtu lihds ar winnu kappâ aifgahjuufchi, — un nu tu leez mannam aufim tohs wehl dsirdeht! Sargees, us preekschu wehl kahdu reis tohs mutte nemt! — Rihthu irr „bruhhtes luhfchana“ un ta tas paleek!“

To teizis, winsch isgahja ar leeleem sohdeem pa durwim abra, un mehs palikkam diwi ween. Ra mums schai brihdi ap firbi bija, tas jau gan prohtams.

Es buhtu labprahht tublit schai pascha stunda aijekkojis, jo man nahzabs geubti redsoht Matilde til breefmigi zeescham, bes la tai us laut kahdu wihst

buhtu warreis palihdscht. Drohschi un staidri wiffu isteikt, la winnas tehws to wehlejahs, es nespehju.

Turklahht man nebija ne kahdas teesibas, Matilde faskubbinahht, lai tehwa prahhtam stingri un pastahwigi prettojahs. Waj newarretu notikt, la winna to jaunelli, kas winnai pehz tehwa prahhta bija japrezz, ar laiku fahht mihleht un ar to itt laimigi dsihwotu? Winnam warreja buht arri prahhts preeksch augstakas garra attihstibas un isgihstoschanas, un ja winsch til proht zeeniht sawas seewas mahzibas un sinatnibas, tad warreja arri itt weegli notikt, la winsch fahht no tahs mahzitees un zenstees winnai lihds us augstaka garra stahwofka pazeltees.

To wiffu es arri fazziju Matildei; bet winna ar rohku atmetta un manni til luhdja, lai rihthâ winnu weenu nepamestu, to es arri darriju.

„Kad es sinnu, la tu schè effi,“ winna teiza, „kad es tewi redsu, tad esmu neween drohscha, bet arri apdohmigaka. Kad es nu gluschi weena patte paliktu, tad warbuht es warretu driht to padarriht jeb isrunnahht, kas mannu tehwu stipri aifstaitinatu. Un dufmas winsch irr aplam nejauks, la tu pat nu pat drufku dabbuji peedsihwoht. Paleez jel, paleez, kad es tewi luhdsu! Turklahht rihthu jau netiks wehl nefas nospreeht un notaishts, un man tur newaijadsehhs wehl ne „ja“ neds „ne“ fazzihht. Winni nahhts, manni apstaititees. Kas war sinnahht? Warbuht es winneem nemaf nepatihku un winni aifbrauz, kahdi atbraufufchi. Drohschi us tam dohmahht sinnam gan newarru, jo schè pee mums maj pehz patifschanas prezzehahs, un winni arri neweedrohschinafees, mannu tehwu zaur atkapfchanohts no „andeles“ fakaitinahht; bet notikt tas tomehr warr.“

Es paliktu lihds nahtoschai deenai. Matilde isturrejahs til meeriga, la to no winnas nebuhtu dohmajis un arri pat wehl tad, kad ohtra swehtku deenâ pehz pufsdweenas abbi gaiditee weefi wafkejos rattôs sehhts-widdu eebrauz. Matilde nebija pahrewehrufsehhs, tiffai drufku bahlaka palikkuse, la lihds schim. Tas nahlamais „wihra-tehws“ bij leels refns wihrs ar farkanu bahrdu un beesahm luhpahm un neffa smaggu naudas-sutteni ap widdu apjohstu. Winna dehls, kahdus diwidefmits gaddus wezs jaunellis, israhbijahs tahds, kas driht tehnam us mattu buhs lihdsigs. Winsch bija labbi prahws no auguma ar leeleem stipreem panteem un isturrejahs tahds leeligs un eepuhhtes. Us winna gihmja nebij nefas mannam, kas rahdija, la winsch pratihhs Matildes augstakas dohmas un jufchanas atfihht un zeeniht un tai lihds us augfchu pazeltees.

Kad istabâ eenahufufchi, tee ar Matilde fatikkahs, tad wezzais tai garram eedams laipni ar rohku waigu aifstahra, bet dehls til fahkus ween drufku us tahs pastattijahs. Skohlotaju Seeberga lungu un manni, kas lihds ar Gerbera dehlu tai pascha



istabâ pee obtra galda sehdejam, wiinni nelikkahs nemaf muhs mannoht.

Saw tublit abtrumâ warreja spreest, ka Matilde bija winneem tikktai tahda fahau-leeta, bet manta ta ibsti apflattama leeta. Snappi kassiju padsehrufchi, tee tublit issazzija to wehleschanahs, lai tohs nu fahktu apfahrt waddaht. Kad nu tee libds ar mahjas-tehwu is istabas ar schahbu noluhku bija isgahjuschi, tad Matilde us manni tâ runnaja:

„Kad man nebuhtu tik behdiga firds, tad pateesi man par to bruhgtanu buhtu jasmehjahs. — Waj tu redseji wiinna dumju seju? Un wiinna dubres! Ne, ne, mihtais Deews to muhscham newarr gribbeht, lai es tahdu zilweku few par wihru nemtu!“

Ta wehl bija laime, ka tehws nebija arri Matildi libds fauzis, sweschohs pee flattischanahs pawaddiht, jo tee nehma few dauds laika, wiffas mal-las isstaigah, katru sirgu, gohwi un wehrfi ar mees-neeku azzim noswehrdami; tē pat wiinni arri to leelo labbibas un zittu ehdamu leetu krahjumu pehz azzumehra ne-atstahja nenowehtitu.

Kad pehz kahdas stundas laika Gerbers weens pats atkal istabâ eenahja, tad patlabban gahju ahra un redseju, ka abbi sweschee, tehws ar dehlu, stahweja turpat netahst no durwim, sehst-widdu runnadam. Gan rahbijahs, ka wiinni gribbeja kluffi weens ar ohtru farunnatees, tomehr tee wehl deesgan dikti runnaja tâ kâ es ikkatru winnu wahrdu itt flaidri warreju fadsirdeht.

„Smulki lohpi, teht! Warreni lohpi!“ dehs fazzija lihgsmi. „Mums gan tahdu naw. Un tee stakti! Tannis isskattahs wihs gandrihs tihrahs un spohdrahs neta muhsu istabâ!“

„Nu, un ta meita? Ko?“ wezzais praffija un rahbijahs itt nemeerigi us atbildi gaidoht.

„Ta irr pahrlaeku smalka! Kad es to ar sawahm rohlahm aiskareu, tad ta pawiffam saluhst. Wiinna isskattahs tihri pehz waska-lelles! Un wiinnas roh-las! Nu deen! mans ihlischkis irr leelaks par wiinnas wiffu rohku. Strahdaht wiinna sinnams ne pawiffam newarr!“

„Wiinnai jau nemaf arri naw jastrahda. Wiinna spehlejoht lohsti jauki klaweeres.“

„No klaweeru klabbinaschanas neatlezz ne kaffim to pa-ehst.“

„Un wiinna effoht lohsti mahzita. Wiinna sinnohst wairak, neta muhsu mahzitajs ar flohlotaju lohpa!“

„Man wiinna gan nepatihst, bet wiinna irr baggata un tadeht es wiinnu prezzu. Wiinna effoht lohsti dauds mahzita, — nu, no mannis buhs wiinnai wehl wairak to mahzitees. Man jagrohja wiinna pehz manna prahta un pehz mannahm wajjabstahm. Mannis deht warrat tublit derribas nolihgt. Es ee-eeschu pa tam wehl reis stalli tohs sirgus apflattitees.“

Abbi tehwi tublit pehz tam eegahja Gerbera pascha lambari un notaisija wiffu ristiga fahrtâ, bes

ka Matildi mas buhtu pee tam flahst peesaulufchi. Kad tas bija padarrihts, tad resnais wihra-tehws ar sawu dehlu atkal sehdaht rattos un aibrauza probjam, kâ rahbijahs, ar wiffu pilnâ meerâ buhdami, lai gan bruhgtans pa wiffu to laiku ar Matildi ne wahrdu nebija runnais. Wehlat wiinna man stahstija, ka tehws tai wallarâ fazzijis, ka pehz ischetrpadsmit deenahm buhschoht wiinnai atkal tur pee bruhgtana jabrauzoht. Kâ wiinna pee notaisichanas nemaf ne-effoht flahst faulta, — tâ wiinna dohmaja — tas laikam tadeht notizzis, ka tehws warbuht dohmajis, ka wiinna wiffas prettoschanahs pilnigi pee mallas atmettuse. Un pateesi wiinnas meeriga istureschanahs bija apbrihnojama! Likkahs itt kâ tai paschai eelsh fewis buhtu kahds ihpaschi fleppens meerinatajs. Kad schirrotees wiinna manni wehl kahdu gabbaliku zur zeemu pawaddija, tad newarreju nozeestees, wiinnai par to kaut zil nepraffijis. Ar stipras un neschubamas tizzibas pilnu balsi wiinna man atbildeja:

„Tizzi teescham, ta zilweka seewa es muhscham neubuschu, kas man ar warru tohp usspeests. Es pataujohs stipri us Deewu un sawu mihtu mahiti tur augschâ, tee abbi gan to nepeelaidihs, ka lai es tahdâ nelaimē bohja aiseetu.“

Tad wiinna meeriga un zerribas pilna man sneedfa sawu rohku, fazzidama: „Lai noteef, kas notidams, wihs buhs man par labbu!“ wiinna ahtri no mannis nogreesahs un atpakt us mahju aigahja. Bet es staigaju ar gruhthu firdi tablat, jo es nespehju no tahm bailigahm dohmahm ne pawiffam atswabbinates, kas man scho peedstihwojumu pahrdohmajoht wirsi mahzahs. Ja Matilde kahwa tam rupjam nemahzitam jauneklum few par fewu peespeest, tad wiinnai behdiga un tumfcha nahkamiba bija gaidama. Bet ja wiinna tur, pretti pee sawas leegschanahs pastahweja, tad wiinnai no sawa tehwa breefmiga bahrschana uu dusmas bija gaidamas. Schauschalas manni sagrahba, kad weens pats pajektu eedams to pahrdohmaju.

Mahja pahrnahzis rakkstiju sawam draugam Seeborgim, to luhgdams, lai tas, zil ween eespehjams, man pahre Matildi un wiinnas likteni plafchas un flaidras sinas laistu. Ko tē us preekschu stahstischi, to esmu is wiinnas wehstulehm isnehmis.

(Us preekschu wehl.)

### Wihlafai.

Kaut wehsminas Lew teiftu,  
Ko firdi juhtu es;  
Kaut stahstihst Lewim steigtu  
To flaitas pulkites!

Es pats Lew teift nedrihtu,  
Kas mannu firdi speesch,  
Eelsh kahdahm mohlahm twihlstu,  
Ko manna dwehstle zeesch.

R. Matzherneeks.

# Grandi un feedi.

## Bailes.

Dabbas mahmulite fawam luttellim zilwetam peeschlihruse auglas garra dahwanas; wiinna tam dewufe prahu un wallodu, imannu un samannu, miblestibu un draudfibu, duhschu un bailes un wehl dauds zittus warrenus dwehseles spehtus. Ko zilwels wissu nespehl! winsch neween warr gudrats buht par zitteem zilweeem, bet arri warr buht leelaks lohps par zitteem lohpeem; winsch warr augstu jo augstu kahpt bes treppehm un wehl jo semmali grimt, tad winsch fawu augstako garra dahwanu, bailes, ne-istohpi un ne-eewehro. Kad zilwels bailes atmettis, tad winsch semmu jo semmu grimt, us jo semmaku stahwofli par sakti raddiba noflihp, jo sakkim irr bailes. Bailes zilwetu ihsti darra par zilwetu, wiinnu pazell us augstaku zilwezibas stahwofli; wiinnu pasarga no kauneem darbeem, wiinnu darra paklaufigu prett faweem preefschneeteem, wiinnu, ihsti faktoht, padorra par pilnigu, tas irr, par bailigu zilwetu. Bailigs zilwels nefad naw tauns zilwels, nefad nebuhs warmahfs, rasbaineeks, pahdrohfschs negantneeks. No kaunuma bihdamees winsch no kauneem darbeem behgs un no teem behgdams, winsch nefad nebuhs kaundarris; no warmahzibas bihdamees winsch pehz warras nedshfees un bes warras neweens naw spehjis palikt par warmahfu, no rasbaineekem bihdamees, winsch nefad ar rasbaineekem draudfibu nelohps un tapehz rasbaineeku darbu nestrahdahs. Bailigs zilwels arweenu irr labs zilwels, jo zaur bailibu warr wissus labbus tiffumus eemantohht, un tapehz arri bailibu augsta gohda zeff. Wahzu walloda irr tahds fakkams wahrs: „bailiba walda pasauli“ (die Furcht regiert die Welt), un tapehz waijaga bailes un bailibu kohyt, bailigus zilwetus gohdaht. Kur tiffai stattamees, nefur newarr bes bailehm istift, wissur bailes atrohnamas. Ka skoblotajs spehtu fawus skohlenus kahrtiba turreht un mahziht, ja tee winnam nebuhtu paslauffgi, tas irr, ja teem nebuhtu bail no wiinna; ka farra-waddonis spehtu fawus tarra-pultus walduht un waddiht, ja saldati fawu preefschneeku nebihtohs; ka buhtu warrefufchi pehrschanu atzelt, ja kaudis, no pehrschanas bihdamees, nebuhtu darbus atmettuschi, ar turreem pehrschanu nopelna. Tapat ar zilwetu isgudrojumeem. Bes bailehm zilwels neto nebuhtu isgudrojuis. No pehrtona bihdamees winsch isgudroja sibbinu-nowehefeju, no slihtschanas baideamees winsch sahka taiffht tiltus, plohtus, laiwas, fuggus u. t. pr.; no badda bihdamees winsch sehja labhibu un no leetus un aufsumma baideamees winsch buhweja nammus, schuwa drehbes, gehreja ahdas preefsch sahbaseem u. t. pr.; no garra laika bihdamees, winsch sahka grahmatas ratsiht, musihki spehleht, teateri israhdiht, kummedinus taiffht. Das pats fakkams no augstahm gudri-bahni: no nahwes bihdamees, sahka mahzitees par apteekneekem, ahrstehm; no netaisribas un pahrestibas bihdamees, sahka mahzitees par adwolateem un teefnescheem un ta wehl dauds zittas gudribas tihri no bailehm ween.

Wehl warretum dauds, kohiti dauds sche pastahstiht, kas wiss no bailehm, zaur bailehm un is bailehm zehlees, bet lai schoreis ar tif dauds peeteel, tiffai beigäs kahdas mahzibas peeltsim, ka warr bailigs palikt. Kad nu bailes tif waijadfigas un derrigas, tad finnam katram par to jaruppejajs, ka lai winsch pee bailehm nahstu, par bailigu zilwetu paliktu. Ka tas panahkams, preefsch tam tahdas mahzibas sche ussihmesim.

1. Ja tew naw no spohkeem bail, tad noej kahda tumfcha natti us kapfehtu, noschdees tur un sahj dohmaht: katra tappu-sihme irr spohs un katra tappu-schabbeschana

irr kaunu garru dusmas, kas tew draude usbrukt un tewi noschnaugt. Ja tew ta dohmajohht bailes usnahht, tad irr labbi; bet ja ne, tad eij us mahjahm un kaunees pats no sewis, ka newarri ne no spohkeem bihtees, to tatschu katra wezza bahba warr.

2. Ja tew naw bail no gaismas, tad dohma ta: ka tu flittus darbus strahda, ka tu nedrihsti fawu ihstu dabdu kaudim israhdiht, ka tu, ihsti faktoht, gribbi islittees zittads neka tu effi, tad tew buhs bail no gaismas, jo gaisma flaidri redsetu, kahdi tawi darbi, kahda tawa dabba un kahds tu leelulis. Ja to dohmajohht tew nepaleef bail no gaismas, tad baidees no tumfas, ja nebihtees no gaismas, jo no tam jahihstahs tatschu katram prahstigam zilwetam.

3. Ja tew no fohlahm naw bail, tad eewehro, ka fohlas mahzifufchees zilweti paleef gudri un mahziti un mahziteem zilweeem klaufa nemahziti; mahziti zilweti wairaf pelna un weeglafus darbus strahda. Ja to eewehrojohht tew nepaleef no fohlahm bail, tad baidees no mulstibas un fuhti fawus behznus fohla.

Schis trihs mahzibas eewehrojufcham tew bailes netruhts un tas tew buhs par labbu, jo tu warri baidees zit tu gribbi un no kam tu gribbi, tiffai no bailehm nebihtees.

Beigäs wehl peeleskam weenu eewehrojumu, zit derri-gas irr bailes semfohpim. Kamehr darbneeks baidejajs no waggares speeka jeb pahtagas, tamehr lauki bija labbi apstrahdati un labbiba laika appkauta un sawahfta; bet tamehr pahtaga pee mallas atlitka, tamehr weetahm lauki paleef flitti apstrahdati un labbiba laika neptauta un fahrtigi nefawahfta.

Tahmneeks.

## Breesmigs notiffkums.

Larofchelles tuwumä (Franzija) notiffkabs tabdas breefmas. Diwi behrni, sehns un meitene, lassja sibles kahda meschmalla. Sehns bija uskapis us ohfoku, lai sibles notrattitu un meitene kohka appatscha sibles lassja. De us reis isftreen wilks is mescha un sahnt nabbaga meitenu ploht, tai galwu neschehligi sareedams. Sehns kleedi un fauz reh palihga. Kahds strahdneeks, kas tur tuwumä us druwas strahdaja, aiffteidsahs pee sehna. Meitina pamiruse pluhda no affinim un wilks to plohtja, bet tif lihds strahdneeku eeraudfijis, winsch tam wirfu gahsahs. Strahdneekam arri laimejajs willu pee rikles sakert, gar semmi pasweest un zeeti noturreht, lai wilks winnam gan kohda. Par laimu kahds zits strahdneeks to pamannija un nahja palihga. Lai winnam gan nefahda eerohtscha nebija, tad tomehr ar kahjahm sperdams un duhri fhdams beidsiht eespehja willu nonahweht. Firmais strahdneeks, kas willu bija gar semmi pasweedis, bija dabbusis kahdas 22 bruhjes.

## Blehdiba.

Fanzis. Waj tu eerangi blehdi par gudru zilwetu?

Anfis. Ka tad, blehdis irr gudrs.

Fanzis. Tad pehz tawahm dohmahm blehdiba buhtu gudriba.

Anfis. De irr staryiba: gudris naw is reis blehdis, bet blehdis irr gudris, jo blehdiba irr gudra.

Fanzis. Das naw teefa! Ja blehdiba buhtu gudra, tad „blehdiba patte few rikstes negreestu.“ B-1.

Atbildedams redaktehrs Ernst Platez.

No jenjures atwehlehts. Nihga 11. Oktobee 1874.